

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของประชาชนบ้านดงห้วยเย็น ตำบลบ้านโฮ้ง อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน

Factors Effecting Needs for Resource Development to be Eco-Tourism Attractions
of People in Baan DongHuayYen, BaanHong Sub-district
BaanHong District, Lamphun Province

ศิริลักษณ์ สายกับ นคเรศ รังควัต* พุฒิสรรค์ เครือคำ และสายสกุล ฟองมูล

Siriluck Saikub, Nakarate Rungkawat*, Phutthisun Kruekum and Saisakul Fongmul

สาขาวิชาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ 50290

Department of Resources Development and Agricultural Extension, Faculty of Agricultural Production

Maejo University, Chiang Mai, Thailand 50290

*Corresponding author: nrungkawat@yahoo.com

Received: June 23, 2018

Revised: October 09, 2018

Accepted: October 11, 2018

Abstract

This study was conducted to investigate: 1) socio-economic status of people in Baan DongHuayYen, BaanHong sub-district, BaanHong district, Lamphun province; 2) knowledge and needs for resource development to be eco-tourism attractions of people; 3) factors affecting needs for resource development to be eco-tourism attractions of people; and 4) problems encountered and suggestions about resource development to be eco-tourism attraction. A set of questionnaires was used for data collection administered with 180 samples in Baan DongHuayYen. Obtained data were analyzed by using descriptive statistics and multiple regression analysis.

Results of the study revealed that most of the respondents were female (60%), elementary school graduates (77.2%), traders/hired workers/farmers (90%), but only 17.7 percent were married. The respondents had 4 family members and household workforce on average. The household monthly income was 10,143.90 Baht on average. They held a land for 912.22 square meters each on average. They had been living in Baan DongHuayYen for 50 years on average. The respondents perceived information about eco-tourism for 11 times per month on average and contacted private and government personnel for 0.16 time per month on average. Most of the respondents had knowledge about eco-tourism at moderate level and joined educational trip for 0.27 time per year on average. Factors having an effect on needs for resource development to be eco-tourism attractions of the respondents included a number of family members land holding with a statistically significant relationship at 0.01, land holding and time span of living in the community with a statistically significant relationship at 0.05.

The following were problems encountered: lack of knowledge about eco-tourism and basic infrastructure to provide convenience to tourists such as toilet, electricity, trekking trail, etc. The following were suggestions: the respondents needed for support on knowledge about eco-tourism, budgets, and job opportunity related to eco-tourism.

Keywords: needs, resource development, eco-tourism attractions, Lamphun province

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของประชาชน 2) เพื่อศึกษาความรู้ และความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน 4) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน บ้านดงห้วยเย็น ตำบลบ้านโฮ้ง อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน โดยงานวิจัยได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากประชาชนจำนวน 180 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 17.7 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 77.2 มีอาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไป และทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 90 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 10,143.90 บาทต่อเดือน การถือครองที่ดินของครัวเรือนเฉลี่ย 912.22 ตารางวา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 50 ปี มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเฉลี่ย 11 ครั้งต่อเดือน ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชนเฉลี่ย 0.16 ครั้งต่อเดือน ได้ผ่านการอบรมศึกษาดูงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเฉลี่ย 0.27 ครั้งต่อปี และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนการถือครองที่ดิน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปัญหาในการจัดการทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญ ได้แก่ การขาดความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการขาดสาธารณูปโภคที่จะคอยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ไฟฟ้า ถนนบนเส้นทางเดินป่า ฐานเรียนรู้ ไกด์นำเที่ยว และข้อเสนอแนะของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สนับสนุนงบประมาณ และการสร้างอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับประชาชนในชุมชน

คำสำคัญ: ความต้องการ การพัฒนาทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ลำพูน

คำนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนับว่ามีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก จากรายงานขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) ฉบับที่ 14 พ.ศ. 2559 การเติบโตยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีการขยายตัวมากที่สุดในทวีปแอฟริกา อเมริกา และเอเชียแปซิฟิก โดยภูมิภาคเอเชียและแอฟริกายังคงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกได้เพิ่มขึ้นสูงที่สุด ด้วยอัตราการเติบโตร้อยละ 9.3 (Ministry of

Tourism and Sports, 2014) เช่นเดียวกับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวในประเทศไทย ถือเป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจ ที่สำคัญ สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยจำนวนมหาศาล และพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศให้มีการเติบโตมากยิ่งขึ้น โดยแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 32,588,300 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยว 29,923,185 คน เป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นมาก โดยคิดเป็นร้อยละ +8.91 (Department of Tourism, 2016) นอกจากนี้จะทำให้ประเทศมีรายได้เพิ่มมากขึ้นแล้ว การท่องเที่ยวยังส่งผลให้ประชาชนมีงานทำ ลดอัตราการว่างงาน มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสร้างรายได้ให้กับประชาชน เช่น การมีรายได้จากการขายสินค้าหรือบริการ นำมาซึ่งการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง แต่สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ คือ ผลกระทบที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนวัฒนธรรม สังคม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ก็ถือเป็นผลด้านลบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ จึงเกิดแนวคิดรูปแบบใหม่ของการท่องเที่ยว คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อแก้ปัญหาผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจ อันจะส่งผลก่อให้เกิดความสมดุลทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ในระยะ 10 ปีข้างหน้าแนวโน้มกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อมและนิเวศ คาดว่าจะมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นแบบทวีคูณ ทั้งหมดนี้เป็นผลสืบเนื่องจากรายได้ของนักท่องเที่ยวที่เติบโตขึ้น และความต้องการในบริการแบบครบวงจรที่เพิ่มมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงจะบ่งชี้ถึงนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนา ซึ่งในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (Ministry of Tourism and Sports, 2014) ได้มียุทธศาสตร์ในการพัฒนา ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว เป็น

การปลูกฝังจิตสำนึกและการเป็นเจ้าของที่ดีให้กับประชาชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชน เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพ เน้นการกระจายรายได้และการพัฒนาไปในทุกส่วน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการดูแลทรัพยากรในชุมชนของตน เพื่อไม่ให้ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นการกระจายรายได้เข้าสู่ภายในชุมชนอีกด้วย

ปัจจุบันหมู่บ้านดงห้วยเย็น ตำบลบ้านโอง อำเภอบ้านโอง จังหวัดลำพูน มีป่าชุมชนที่คนในพื้นที่ร่วมกันบริหารจัดการ ทำให้พื้นที่ป่าที่เคยแห้งแล้งกลายเป็นพื้นที่ป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งต้นน้ำ และเป็นแหล่งที่อยู่ของนกยูงเป็นอันดับ 2 ของประเทศ อีกทั้งชุมชนยังได้รับรางวัลการจัดการป่าชุมชนในระดับประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2556 นอกจากนี้ชุมชนได้รวมตัวกัน โดยที่ผู้นำชุมชนมีความมุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์ผืนป่าชุมชน ควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรจากป่า โดยเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของชุมชนที่ได้ทั้งในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และการทำให้เกิดรายได้เสริมและการจ้างงานในชุมชน รวมไปถึงการให้ลูกหลานที่ไปทำงานพื้นที่อื่นๆ ได้กลับมาใช้ชีวิตในชุมชนบ้านเกิดของตนเอง ช่วยกันพัฒนาและวางแผนพื้นที่ป่า ซึ่งจะตกทอดไปยังคนรุ่นหลัง อันจะเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านดงห้วยเย็น ตำบลบ้านโอง อำเภอบ้านโอง จังหวัดลำพูน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของประชาชน 2) ศึกษาความรู้และความต้องการในการพัฒนาทรัพยากร เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาทรัพยากร เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน 4) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาทรัพยากร เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน เพื่อให้หน่วยงานการท่องเที่ยวภายในจังหวัดลำพูน หรือองค์การบริหารอำเภอบ้านโฮ่ง ใช้เป็นข้อมูลสำหรับวางแผนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณในการศึกษา โดยได้กำหนดพื้นที่ คือ หมู่บ้านดงห้วยเย็น ตั้งอยู่ที่ หมู่ 14 ตำบลบ้านโฮ่ง อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านดงห้วยเย็น ตำบลบ้านโฮ่ง อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 327 ครัวเรือน แยกเป็นเพศชาย 469 คน เพศหญิง 450 คน รวมมีประชากรทั้งหมด 919 คน (Department of Provincial Administration Registration, 2016) โดยขั้นตอนที่ 1 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสูตร Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 180 ครัวเรือน และขั้นตอนที่ 2 ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) สุ่มจับฉลากครัวเรือนจากข้อมูลทะเบียนราษฎร์ และกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามครัวเรือนละ 1 คน ซึ่งจะได้จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง 180 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่รวบรวมเพื่อใช้ในการวิจัยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัย และข้อมูลพื้นฐานของอำเภอบ้านโฮ่ง 2) ข้อมูลปฐมภูมิ โดยมีการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (Kanjanasamranwong, 2017)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ความรู้ และความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้สถิติพรรณนา ซึ่งประกอบด้วยสถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่าง 2) การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ใช้สถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ ได้แก่ การวิเคราะห์พหุคูณถอยแบบคัดเลือกเข้า (Enter multiple regression analysis) ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจประกอบด้วย อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน และการถือครองที่ดินของครัวเรือน และปัจจัยสังคมประกอบด้วย การเป็นสมาชิกองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ การศึกษาดูงาน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กับตัวแปรตาม คือ ระดับความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิจัยและวิจารณ์

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของประชาชน

ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 17.7 ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 77.2 และประชาชนมีอาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไป ทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 90 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 10,143.90 บาทต่อเดือน การ

ถือครองที่ดินของครัวเรือนเฉลี่ย 1.105 ไร่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 50 ปี การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเฉลี่ย 18 ครั้งต่อเดือน การติดต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชนเฉลี่ย 0.16 ครั้งต่อเดือน การอบรมศึกษาดูงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเฉลี่ย 0.27 ครั้งต่อปี และประชาชนเป็นสมาชิกองค์กรภายในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 14.4

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.6 และประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ มีคะแนนรวมเฉลี่ยอยู่ที่ 12.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.06 ตอบถูกน้อยที่สุด 6 ข้อ และสูงที่สุด 20 ข้อ จากคำถามวัดความรู้ทั้งหมด 20 ข้อ

ความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน

ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าประชาชนมีความต้องการพัฒนาทรัพยากร เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศรวมทุกด้านเฉลี่ย 3.72 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และจากการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาด้านศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด ซึ่งมีความต้องการในระดับมาก เป็นการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่เพื่อที่จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ คือ การพัฒนาทรัพยากรให้มีความอุดมสมบูรณ์ ปลูกป่า/เสริมป่าตลอดทั้งปี การพัฒนาพันธุ์ไม้ให้มีความหลากหลายชนิด อนุรักษ์นกยูงและสัตว์ป่า เพื่อให้ระบบนิเวศมีความสมบูรณ์และป้องกันการสูญพันธุ์ รวมไปถึงการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นฐานเรียนรู้ระบบนิเวศ และศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมภายในชุมชน เพื่อเพิ่มกระบวนการเรียนรู้ และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และถ่ายทอดวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ตลอดจนพัฒนาพื้นที่ให้มีความ

ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในส่วนของหน้าผาหรือระหว่างทางเดินป่า

รองลงมา คือ ความต้องการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก มีความต้องการในระดับมาก เป็นการพัฒนาเพื่อสร้างความรู้และจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว คือ การพัฒนาให้มีศูนย์บริการอย่างชัดเจน และมีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่คอยให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว พัฒนาให้มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ วิทยุทัศน์ เป็นต้น พัฒนาให้มีสื่อในการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกช่วยกันประหยัดน้ำ พลังงาน และมีสื่อการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภทขยะให้นักท่องเที่ยวไม่ทิ้งขยะในแหล่งธรรมชาติ อีกทั้งพัฒนาให้เจ้าหน้าที่สื่อสารภาษาได้หลากหลายภาษา เพื่อรองรับความหลากหลายของนักท่องเที่ยว พัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทาง เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว พัฒนากิจกรรมด้านการศึกษาระบบนิเวศให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน เช่น กิจกรรมการดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ เป็นต้น รวมไปถึงการพัฒนาให้มีการเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในเรื่องระบบนิเวศ และการอนุรักษ์ มีการอบรม ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์

ความต้องการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในลำดับต่อมา ซึ่งมีความต้องการในระดับมาก เป็นการพัฒนาเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ คือ พัฒนาให้มีระบบเตือนภัยนักท่องเที่ยว และระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว การพัฒนาสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภค เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา สถานปฐมพยาบาล ให้เหมาะสมและกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ การพัฒนาให้เกิดระบบการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่ถูกสุขลักษณะ มีการจัดเก็บขยะและกำจัดของเสียอย่างถูกวิธีการพัฒนาด้านพื้นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสม เช่น มีการออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่

กลมกลืนกับธรรมชาติ และประหยัดพลังงาน การพัฒนาให้เกิดการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผลกระทบ และมีการปรับปรุงและแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว

ความต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความต้องการในระดับมาก โดยความต้องการในการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดกฎเกณฑ์ หรือเสนอแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่เห็นว่าดีหรือเหมาะสม ในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ เช่น การเป็นไกด์ท้องถิ่น การขายของที่ระลึกจากชุมชน หรือการให้บริการด้านที่พักภายในบ้าน การเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะต้องการให้หมู่บ้านเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง และการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล หลังจากดำเนินกิจกรรมไปได้ระยะเวลาหนึ่ง เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

กล่าวโดยสรุป ความต้องการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการพัฒนาด้านศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด รองลงมา คือ ความต้องการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก ความต้องการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความ

ยั่งยืน และความต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ Simple linear regression เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระหลายตัว ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางใด (Phengsawat, 2010) ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้ตัวแปรอิสระทั้งหมด 15 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน พื้นที่ถือครองในครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองจากสื่อต่างๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน การเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน การฝึกอบรมดูงานด้านการท่องเที่ยว และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่พบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.80 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตนเอง (Multicollinearity) อันเป็นการละเมิดข้อสมมุติฐานที่กำกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Prasit-rathasint, 2002)

Table 1 An analysis of factors effecting needs for resource development to be eco-tourism attractions of people Baan DongHuayYen, BaanHong sub-district, BaanHong district, Lamphun province

Independent variable	Dependent variable		
	Needs for resource development to be eco-tourism attractions of people		
	B	t	Sig
1. Sex	0.093	0.800	0.425
2. Age	-0.009	-1.079	0.282
3. Education level	0.144	0.085	0.398
4. Status	-0.180	-1.328	0.186
5. Family member	-0.526	-10.780	0.000**
6. Occupation	-0.073	-0.331	0.741
7. Family labor member	-0.026	-0.386	0.700
8. Family income	-1.165E-006	-0.146	0.884
9. Holding land area	7.605E-005	2.077	0.039*
10. Time of living community	0.011	2.026	0.044*
11. Contact with extension officer	0.090	0.593	0.554
12. Training and educational tour	0.051	0.511	0.554
13. Received eco-tourism information	0.006	0.821	0.413
14. Participate of community traditional activities	-0.078	-0.600	0.549
15. Knowledge about eco-tourism	-0.008	-0.266	0.791
Constant	5.712	10.235	0.000
R² = 0.560 (56.0%), F = 13.857, Sig. F = 0.000			

* statistically significant level at 0.05, ** statistically significant level at 0.01

ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด 15 ตัว สามารถพยากรณ์และทำนายความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประมาณร้อยละ 56.0 (R²= 0.560) ขณะที่ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การถือครองที่ดินของครอบครัว และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวแปรที่มีผลต่อความต้องการในเชิงบวก คือ การ

ถือครองที่ดินของครอบครัว และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และตัวแปรที่มีผลต่อความต้องการในเชิงลบ คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีผลต่อความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทางลบ ซึ่งอธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมาก ความต้องการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยกว่า ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อย ที่มีความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรมากกว่า อธิบายได้จากการที่มีจำนวน

สมาชิกในครอบครัวมากภายในชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวที่มีกลุ่มคนที่อยู่ในช่วงวัยทำงาน มีความรู้และมีความสนใจในเรื่องอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบกับมีความสนใจในอาชีพอื่นที่มีรายได้ที่ดีกว่า จึงทำให้การมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากมีความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Srikum (2015) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขอน และองค์การบริหารส่วนตำบลค้อน้อย จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าขนาดครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ หรือมีความสัมพันธ์ในทางลบต่อความต้องการ เพราะว่าการที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากย่อมมีเรื่องเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ หรือกิจกรรมอื่นที่มีความน่าสนใจมากกว่าความต้องการพัฒนาทรัพยากรหรือพัฒนาพื้นที่อยู่อาศัยของตนเอง

การถือครองที่ดินของครอบครัว สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีการถือครองที่ดินมาก ความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีการถือครองที่ดินของครอบครัวน้อย ซึ่งอธิบายได้ว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการพัฒนาทรัพยากรของชุมชน และนำเอาทรัพยากรของตนเองพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว และมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการท่องเที่ยวมากกว่า เช่น สร้างที่พัก โฮมสเตย์ ร้านค้า ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งหลักการท่องเที่ยวชุมชน The Thailand Community Based Tourism Institute (2017) ระบุว่าองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากร ชุมชนจะต้องได้รับผลประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรของตนเอง สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือ (Office of the National Economic and Social Development Board, 2018) ที่ต้องการสนับสนุน Community Based Tourism/Local

Tourism เพื่อกระจายประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูสืบสานวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาทรัพยากรของชุมชน โดยชุมชนนำมาประยุกต์สร้างสรรค์สินค้าและบริการท่องเที่ยวที่มีอัตลักษณ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อธิบายได้ว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนมานาน ความต้องการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ได้ไม่นาน อธิบายได้ว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนนั้นมานานล้วนแต่เป็นผู้เฒ่าผู้แก่ หรืออาศัยอยู่ในชุมชนมาตั้งแต่กำเนิด จึงมีความคุ้นเคยกับพื้นที่ และมีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ จึงต้องการที่จะพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนสืบทอดต่อไปยังรุ่นลูกรุ่นหลาน และต้องการให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชุมชนที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Swangpun (2004) ศึกษาเรื่อง “ความพร้อมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาชุมชนชาวเล เกาะสิเหร่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และสอดคล้องกับการศึกษาของ Rattanapariyanuch (2013) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี พบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี ไม่เท่ากัน มีความต้องการในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนจะมีความแตกต่างในความต้องการพัฒนาทรัพยากร ประชาชนที่อาศัยมานานมีความต้องการที่จะพัฒนาพื้นที่ในชุมชนของตนเองให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรควบคู่ไปกับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อการพัฒนาทรัพยากร เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า 1) การขาดถนน และถนนในบางพื้นที่ชำรุดเป็นหลุม ทำให้การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีความยากลำบาก ไม่เอื้ออำนวยในการเดินทางของนักท่องเที่ยว 2) ขาดฐานเรียนรู้ระบบนิเวศ และศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมภายในชุมชน 3) บนเส้นทางการเดินป่ายังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีความปลอดภัยและมีความสะดวกสบายในการเดินขึ้นไปยังจุดชมวิวนวดอยปู่คำ 4) สาธารณูปโภคในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้าและห้องน้ำ ยังไม่มีในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในบางจุด 5) ความรู้ของประชาชนในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังไม่เพียงพอ 6) การขาดแคลนบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ทางการท่องเที่ยว และบุคลากรที่จะคอยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ไกด์เจ้าหน้าที่ด้านภาษา เป็นต้น 7) ขาดแคลนงบประมาณในการปรับปรุงพื้นที่ 8) ขาดการกระจายข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชนผ่านสื่อต่างๆ ทำให้การท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการพัฒนาพื้นที่ให้พร้อมโดยมีฐานเรียนรู้ระบบนิเวศ และศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมภายในชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ยังไม่มีภายในชุมชน และด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืนที่ไม่มีระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เพื่อคอยอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

ดังนั้นประชาชนจึงมีข้อเสนอแนะให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในพื้นที่ตำบลบ้านโฮ้ง อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน ในการจัดการทรัพยากรเพื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้ 1) ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเข้ามาอบรมให้ความรู้ นำไปศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน สนับสนุนงบประมาณในการจัดการพัฒนาพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว 3) สนับสนุนให้

เกิดการรวมกลุ่มสร้างกิจกรรม โดยตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดการทรัพยากรเพื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในชุมชน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของประชาชนบ้านดงห้วยเย็น ตำบลบ้านโฮ้ง อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและลักษณะทางสังคมของประชาชน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การศึกษาระดับความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน นอกจากนี้ยังได้ศึกษาหาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความต้องการพัฒนาทรัพยากรของประชาชน รวมทั้งยังได้ศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการทรัพยากรเพื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่บ้านดงห้วยเย็น อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน ดังนี้

1) ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของประชาชน ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 17.7 ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 77.2 มีอายุเฉลี่ย 55 ปี ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไป และการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 90 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน รายได้ของตนเองเฉลี่ย 4,446 บาทต่อเดือน ส่วนรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 10,143 บาทต่อเดือน มีการถือครองที่ดินของตนเองเฉลี่ย 469 ตารางวา ส่วนการถือครองที่ดินของครัวเรือนเฉลี่ย 912.22 ตารางวา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 50 ปี ประชาชนเป็นสมาชิกองค์กรภายในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 14.4 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเฉลี่ย 11 ครั้งต่อเดือน มีการติดต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชนเฉลี่ย 0.16 ครั้งต่อเดือน และเข้ารับการอบรมศึกษาดูงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเฉลี่ย 0.27 ครั้งต่อปี

2) ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและความต้องการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง และระดับความต้องการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก มีความต้องการด้านศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด รองลงมา คือ ความต้องการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก ความต้องการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน และความต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยวตามลำดับ

3) การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการวิจัยพบว่า มีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การถือครองที่ดินของครอบครัว และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ

4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาการขาดสาธารณูปโภคที่จะคอยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ขาดฐานเรียนรู้ระบบนิเวศ ศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมภายในชุมชน ขาดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และบุคลากรเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในการจัดการทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อีกทั้งยังขาดการกระจายข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ ทำให้การท่องเที่ยวไม่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ดังนั้นภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรที่จะเข้ามาสนับสนุน และคอยให้การช่วยเหลือในเรื่องของงบประมาณและบุคลากร อีกทั้งส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในการจัดการทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน ให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความต้องการพัฒนาทรัพยากร แสดงให้เห็นว่าประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากจะมีความต้องการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยกว่าประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ในการสร้างการมีส่วนร่วมควรเริ่มจากการส่งเสริมเป็นรายบุคคล หรือรายครัวเรือนก่อน เช่น การคัดเลือกอาสาสมัครในการเป็นผู้นำ อาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการส่งเสริมอบรมให้ความรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับเยาวชนที่จะเป็นผู้สืบทอดทรัพยากรในอนาคต และควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และมีการรับรู้ข่าวสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น

2. จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ การถือครองที่ดินของครอบครัวมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความต้องการพัฒนาทรัพยากร แสดงให้เห็นว่าประชาชนที่มีการถือครองที่ดินของครอบครัวมาก มีความต้องการพัฒนาทรัพยากรมากกว่าประชาชนที่มีการถือครองที่ดินน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานภาครัฐควรที่จะเข้ามาส่งเสริมการใช้ที่ดินในครัวเรือน เช่น ส่งเสริมการปลูกพันธุ์ไม้ หรือการสร้างที่พัก โฮมสเตย์ สร้างจุดเด่นให้กับพื้นที่ ให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของตนเอง เพื่อพัฒนาให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ในอนาคต

3. จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความต้องการพัฒนาทรัพยากร แสดงให้เห็นว่าประชาชนที่อาศัยมานาน จะมีความต้องการพัฒนาทรัพยากรมากกว่าประชาชนที่อาศัยในชุมชนนี้ได้ไม่นานมากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมอบรมความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และส่งเสริม

กิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมให้กับผู้สูงอายุ และประชาชนที่อยู่อาศัยมานาน หรือการให้ประชาชนที่อาศัยมานานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการเดินป่า หรือรู้จักเส้นทางในการเดินป่า เป็นไกด์หรือเป็นวิทยากรให้กับนักท่องเที่ยว รวมไปถึงถึงการสร้างแผนที่เส้นทางในการเดินป่าเพื่อสร้างความปลอดภัยในการเดินทาง ป้องกันนักท่องเที่ยวเดินออกนอกเส้นทาง เนื่องจากประชาชนที่อาศัยมานานมีความคุ้นชินในพื้นที่ รู้แหล่งของทรัพยากร รู้จักพื้นที่ภายในชุมชน มีความหวงแหน และผูกพันในทรัพยากรภายในชุมชนอย่างมาก

4. จากผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการจัดทำสื่อความรู้ด้านการท่องเที่ยว ให้ประชาชนมีความตระหนัก และควรมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุนอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การเป็นไกด์ การเป็นนักลงทุนในการสร้างที่พัก โฮมสเตย์ การทำของที่ระลึก จะทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดี มีความรู้ในการจัดการทรัพยากรอย่างถูกวิธีก็จะทำให้การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. จากผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรมีหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดลำพูน เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำพูน เข้ามาสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนงบประมาณในการจัดอบรมการศึกษาดูงาน การส่งเสริมอาชีพทางการท่องเที่ยวให้กับประชาชนภายในชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโฮ้ง ควรเข้ามาสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาพื้นที่ที่มีความพร้อมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา หรือห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะ

6. จากผลการศึกษา ผู้วิจัยพบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก แต่ในขณะเดียวกันก็มีประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่ไม่เห็นด้วยกับการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่เข้ามาส่งเสริม พบปะพูดคุยให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยมีความเชื่อใจในการจัดการทรัพยากรเพื่อเป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่สนับสนุนทุนศึกษากันกุฎี ประจำปี พ.ศ. 2559 ในการทำวิจัย ขอขอบคุณผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และประชาชน บ้านดงห้วยเย็น ตำบลบ้านโฮ้ง อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน ที่ให้ความอนุเคราะห์ และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ตรวจสอบ และให้ความช่วยเหลือ รวมไปถึงคณาจารย์ที่ให้คำแนะนำ และบุคลากรสาขาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ให้การสนับสนุนการศึกษาริวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

Department of Provincial Administration
Registration. 2016. **Number of population.** [Online]. Available <http://stat.bora.dopa.go.th> (25 August 2016). [in Thai]

Department of Tourism. 2016. **Tourist statistics.** [Online]. Available <http://www.tourism.go.th> (5 July 2017). [in Thai]

Kanjanasamranwong, P. 2017. **Principles of Statistics.** Nonthaburi: IDC Premier. 568 p. [in Thai]

Ministry of Tourism and Sports. 2014. **National tourism development plan No.2 (2017–2021).** [Online]. Available http://www.ubu.ac.th/web/files_up/03f2017052216244626.pdf (5 July 2017). [in Thai]

- Office of the National Economic and Social Development Board. 2018. **Northern development plan during the 12th national economic and social development plan (2017–2021)**. [Online]. Available http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7528 (24 May 2018). [in Thai]
- Phengsawat, W. 2010. **Applied Statistics for Social Science Research**. Bangkok: Suveeriyasarn. 428 p. [in Thai]
- Prasit-rathasint, S. 2002. **Applications of Statistical Methods in Research**. Bangkok: Fueang Fa Printing House. 352 p. [in Thai]
- Rattanapariyanuch, N. 2013. **Public Needs for Community Development in Samed Municipality, Amphur Muang, Chon Buri Province**. Master Thesis. Bruce University. 109 p. [in Thai]
- Srikum, J. 2015. A study of requirements of elderly houses improvements case study: Nongkhon sub-district administrative organization and Kono sub-district administrative organization Ubon Ratchathani province. **Journal of Industrial Technology Ubon Ratchathani Rajabhat University**. 5(2): 117-130. [in Thai]
- Swangpun, K. 2004. **The Readiness of Local People for Ecotourism Development a Case Study Kohsira Community Amphurmuang Phuket Province**. Master Thesis. Mahidol University. 216 p. [in Thai]
- The Thailand Community Based Tourism Institute. 2017. **Tourism by the community**. [Online]. Available <http://www.cbt-i.org/travel.php>. (24 May 2018). [in Thai]
- Yamane, T. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. 3.S.l. Harper International. 886 p.